

> Retouradres Postbus 20701 2500 ES Den Haag
de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Bezuidenhoutseweg 67
2594 AC Den Haag

Ministerie van Defensie
Plein 4
MPC 58 B
Postbus 20701
2500 ES Den Haag
www.defensie.nl

Onze referentie
MINDEF20260063595

Datum 21 september 2026
Betreft Reactie brieven inzake Wet op de defensiegereedheid

Geachte voorzitter,

Op 9 september 2026 heeft de vaste commissie voor Defensie een position paper ontvangen van de organisatie Stop Wapenhandel en De Nieuwe Vredesbeweging ten behoeve van het rondetafelgesprek over de Wet op de defensiegereedheid (Wodg). Tevens heeft de commissie een notitie over de Wodg ontvangen van de Landelijke Studenten Vakbond (LSVb). In de procedurevergadering van 10 september 2026 heeft de commissie verzocht om onze reactie op het position paper en de notitie. Met deze brief geven wij invulling aan deze verzoeken.

Wij hebben kennisgenomen van de door deze organisaties naar voren gebrachte standpunten.

In het position paper van Stop Wapenhandel en De Nieuwe Vredesbeweging nemen genoemde organisaties een achttal standpunten in die vrijwel de hele breedte van het wetsvoorstel van de Wodg betreffen. De schrijvers achten het wetsvoorstel overbodig omdat aanleiding en noodzaak zouden ontbreken. Het position paper heeft als conclusie dat het wetsvoorstel verworpen zou moeten te worden.

De Landelijke Studenten Vakbond gaat in haar notitie in op de dienst- en opkomstplicht, financiële nood van studenten en het belang van onafhankelijk onderwijs en onderzoek. Dit zijn overwegend punten die buiten het bestek van het wetsvoorstel Wodg vallen. De notitie heeft als conclusie dat wordt voorgesteld om het wetsvoorstel Wodg te schrappen, dan wel de uitbreiding van de dienstplichtenquête te schrappen.

In tegenstelling tot wat in genoemde stukken wordt gesuggereerd, maakt de internationale veiligheidssituatie een versnelde gereedstelling van de krijgsmacht essentieel. In het position paper wordt gesteld dat een Russische dreiging voor de nationale militaire gereedheid "niet reëel" is. Hierbij moet echter bedacht worden dat Rusland nu al concrete voorbereidingen treft voor een mogelijk, langdurig, conflict met de NAVO.¹ Tevens vinden hybride activiteiten plaats, waarbij gepoogd wordt zo lang als mogelijk onder de grens van gewapend conflict te blijven. Zoals in de Defensienota 2026 wordt uitgewerkt, is het daarom vereist om nog sneller gereed te zijn, voor het geval het toch tot inzet komt. Ook in bondgenootschappelijk verband wordt dit van Nederland verwacht.

Dat kan alleen door meer en intensiever te oefenen in eigen land en daadwerkelijk, met onze bondgenoten, in staat te zijn om te kunnen vechten, dat vol te kunnen houden en snel te kunnen aanpassen. Die gereedstelling is niet mogelijk zonder op korte termijn wettelijke belemmeringen weg te nemen en nieuwe wettelijke grondslagen te bieden. Dit is naast Defensie, ook onderkend door betrokken toezichthouders. Het voorstel voor de Wodg benoemt daarom die knelpunten en de daarvoor getroffen (tijdelijke) voorzieningen.

In de technische briefing over het wetsvoorstel op 2 september jl. is door de Commandant der Strijdkrachten ook ingegaan op concrete voorbeelden van knelpunten die de noodzakelijke gereedstelling belemmeren. Zo is het momenteel bijvoorbeeld niet mogelijk om flexibel (en daarmee realistisch) te oefenen

¹ Openbaar jaarverslag MIVD 2025 (2026D19233), p. 7.

met het opstijgen, vliegen en landen met helikopters op militaire oefenterreinen omdat binnen de huidige wetgeving landingen enkel vanaf vaste coördinaten en vaste in- en uitvliegroutes mogen plaatsvinden. Ook het aanleggen van loopgraven op militaire oefenterreinen wordt beperkt door regels voor bouwen of grondverzet. Oefenen met drones is van groot belang, zo zien we ook in Oekraïne, maar door op civiel gebruik gerichte regels kan niet worden ingespeeld op de snelle technologische ontwikkeling op dit gebied. Hierdoor vindt onvoldoende voorbereiding plaats op de moderne vorm van oorlogsvoering. Daar hoort bijvoorbeeld ook het oefenen met gegevensverwerking in de digitale omgeving bij, maar de bestaande juridische kaders beperken de krijgsmacht om daarin daadwerkelijk stelselmatig gereed te zijn. Dit terwijl onze militairen moeten kunnen opleiden, oefenen en trainen zoals ze moeten vechten, conform het principe 'train as you fight'.

Het wetsvoorstel maakt daarom, gelet op de eigen aard van de gereedstelling, een hernieuwde afweging mogelijk tussen het defensiebelang en andere publieke belangen in een weerbare samenleving, zowel op het terrein van de fysieke leefomgeving, de informatieomgeving als rondom personeel en inkoop. Dit is noodzakelijk omdat, bijvoorbeeld in de fysieke leefomgeving, de krijgsmacht wordt gezien als reguliere organisatie terwijl gereedstellingsactiviteiten van de krijgsmacht niet vergelijkbaar zijn met bedrijfsactiviteiten. De Wodg bevat urgente en noodzakelijke activiteiten voor de gereedstelling die door huidige wetgeving, die stamt uit vreedstijd, in de praktijk momenteel niet voldoende uitgevoerd kunnen worden.

Op alle onderdelen voorziet het wetsvoorstel in passende waarborgen. Dit komt bijvoorbeeld terug in het specifiek omschrijven en afbakenen van gereedstellingsactiviteiten die nu urgent en noodzakelijk zijn op vooral de eigen defensieterrainen in de fysieke leefomgeving, het expliciet vastleggen van de voorwaarden omtrent gegevensverwerking, en motiveringsvereisten in bepalingen over personeel en inkoop. Meer algemeen geldt dat veel bevoegdheden in de Wodg alleen uitgeoefend kunnen worden in overeenstemming met andere ministers, of de regering als geheel. Voorts blijft ook in de Wodg het toezicht op de activiteiten van Defensie in de fysieke leefomgeving en informatieomgeving bestaan. Tenslotte is bij specifieke bepalingen ook betrokkenheid van uw Kamer voorzien. Naar onze mening gaan het position paper en de notitie hieraan voorbij.

Wij merken daarbij nog op dat de Afdeling advisering van de Raad van State in haar advies over het wetsvoorstel aangegeven heeft de noodzaak van het wetsvoorstel te begrijpen, de doelstelling te onderschrijven en de gekozen benadering te volgen. Op enkele punten is het wetsvoorstel naar aanleiding van het advies ook aangepast voor het bij uw Kamer is aangeboden.

Om bovengenoemde redenen delen wij de conclusies van het position paper en de notitie daarom niet; het is van groot belang het voorstel van de Wodg verder te brengen. De harde realiteit is ook dat onze militairen moeten kunnen klaarstaan wanneer dat nodig is, voor onze veiligheid. De oorlog in Oekraïne en de aanhoudende Russische agressie laten zien dat veiligheid niet meer vanzelfsprekend is. Daarom moeten we nu stappen zetten om onze militairen goed voorbereid en gereed te houden.

Wij hebben vernomen dat het position paper tijdens een rondetafelgesprek met uw commissie nader is toegelicht. Wij hebben het verslag van uw commissie over het wetsvoorstel ontvangen en beantwoorden die graag in de nota naar aanleiding van het verslag.

Hoogachtend,

DE MINISTER VAN DEFENSIE

Dilan Yeşilgöz-Zegerius

DE STAATSSECRETARIS VAN DEFENSIE

Derk Boswijk